

F O A I A

pentru

MINTE, ANIMA SI LITERATURA.

Nr. 4.

MERCURIU, 28 IANUARIU

1853.

Diariulu

miserului Vicariu din Wiltschire.

Tradusu de J. G. Codru.

(Finea.)

In 16. Ianuariu.

Eri fû cea mai memorabile dii a viuetiei melle.

Pre candu ne aflamu cu totii in salla, si eu leganam pre miculu Alfred, Polli ne legea dintr' o carte si Genni cossea longa ferestra, vedui pre Genni de rapinte sarindu in sussu de pre scaunu si recadiendu pallita ca mórtea indereptu. Toti ne spaimentaramu si intrebaramu ce e cauza. Ea se constrinse a surride si zisse: „Écca-lu, vine“!

Intr' aceste-à ussia se deschisse si Domnula Fleetmann entrà in costumu calletorescu fórte elegante. Din anima-lu salutaramu toti si ne buccuraramu fórte de visita asia neasteptáta, mai allesu vezindu-lu mai bine adornatu, ca antáia data. Pre mene me imbracià, pre Polli o sarutà si Genni-ei, care inca nu-si revenisse in fire din spaima, i se inchinà. Pallitionea ei nu scapà attentionii Dlui Fleetmann, si o intreba cu multa sollicitudene despre aflarea ei. Polli-i istorisa intemplarea si atunci Fleetmann pupa mâna Genni-ei in semnu de iertatiune pentru casionarea spaimiei. N'ar fi avutu de ce, caci indata se fece rumena ca o rósa.

Mandai dupo vinu si peste, ca se traptamu ospele nostru, mai bine, ca deunadi; inse ellu nu voi, spuindu, ca are societate cu sene in ospetaria; Totusi rogandu'lu Genni remasse si beù vinu cu noi.

Vorbindu-ne de societatea sea din ospetaria cugetaramu, ca ar fi o truppa de comedianti si'lu intrebai nu cumva voiescu a se produce in Crekelade; si totu-o-data zissei ca e opidu pré-micu si miseru. Ellu rise cu hohotu zicandu: „Adeveratu, Comedia vomu jucá, inse gratis.“ — Polli nu mai

potea de bucuria, ca inca nu vezusse comedia de cându este. Apoi intrebà pre Dlu Fleetmann: „ai addusu multi comedianti, Dle?“ — Ellu respunse: „unu barbatu si o femeia, dar buni jucatori!“

Genni se parù preste messura seriósa. Ea arrunca assupra lui Fleetmann o cautatura intunecata si grea si 'i zisse: „Déra si Domnia tea vei jucá?“ — Acésta o zisse Genni cu unu tonu particulariu, linu si cutremuratoriu de ósse si meduva, pre care nu mai in rari impregiurari, candu in celle mai serióse zille alle viuetiei era se se resólve despre fericirea si nefericirea nóstra i-lu auzissem.

Si pre bietulu Fleetmann lu petrunse acestu tonu minunatu allu angerului judeciariu. I arrunca si ellu o asemine cautatura si se parù a se luptá cu respunsulu ce va sei dée — se appropia cu unu passu si respunse: „Viu e Domnezeu! Miss (Domnisóra), despre acésta numai Dta poti decide!“

Genni cauta la pamentu. Ellu mai vorbi. Ea mai respunse. Nu sciu ce mai facea. Si eu si Polli ascultamu la vorbirea loru, nimica nu intiellegeamu; audiamu cuvinte fóra legémentu. Si cu tóte acestea ei se precepea unulu pre altulu, ba ce e mai multu, Fleetmann parea afflectatu de vorbele Genni-ei, mecaru erá chiaru nemicuri. In fine Fleetmann si crucisia manile ca la rogatiune, si redica ochii umedi inca spre ceru, si zisse cu o spaimentósa emotiune: „Apoi-su neferice!“

Polli nu mai potu in fine. Cu o comica desteretate se uita candu la una, candu la alta, si zisse in urma: „Pare-mi-se, zeu, ca amendoi ati si inceputu comedia!“ Fleetmann ii strinse mâna cu putére si zisse: „O, de ar fi cumu zici!“

Eu facui lucrului finitu, tornai vinu in pacharie si beuramu in sanetatea si fericirea Dlui Fleetmann. Ellu zisse attingundu cu Genni: Miss, seriusu spre

sanetatea si fericirea mea? Ea puse mana la peptu plecà ochii, si asià beù.

Atunci Fleetmann se rallegrà de-o-data, merse la léganu, spectà copillulu si dupo ce Polli-i istorisà intemplantu, zisse catra dinsa: „Si nu m'ai con-noscutu, ca eu ti l'am addussu?“

Cuprinsi de mirare cu toti strigaramu: Cine? Dnia tea? Dupe acestea ne spusse celle urmatórie: „Pre mine nu me chiama Fleetmann, ci-su Barone-tulu Cecil Fayrford. De multi anni unu unchiu rezimatu pre, nesce contracte vechi si ambigue ne tiaù averea repositului parente mie si sorumea incurcata in processu. Pena acuma trairamu destullu de reu din pucina avere lassata de mai inante re-parata mama. Mai multa sufferi soru-mea de ti-rama unchiului, ce'i fù tutoru. Ellu o destinasse de socia fiului unuà din cei mai intimi si mai po-tenti amici ai sei, déra sorumea se dedesse pre ascunsu junelui Lord Sandom, allu carui tata inca traiea si contrariea acésta casatoria. Iunii se cunu-nára pre ascunsu fóra stirea unchiului si a betra-nului Lord, inse miculu Alfred fù fruptulu casatoriei acestei-à.

Sorumea mizloci cu destullu necasu, voia de la unchiulu, ca suptu grigea si responsabilitatea mea se se departe din casa sea sub pretestu de a lua bai de mare, spre a si restatori sanetatea. Lu-crulu cellu mai mare fù, ca dupo nascere se a-siezamu copillulu la locu securu si banu. Audis-semu din intemplantu ca de unu lucru raru despre miseria si philantropia vicariului din Crekeladé, si venii singuru a me convinge. In ce tipu fui accu-prinsu sciti, si acésta decisse.

„Am uitatu se ve spuù, ca soru-mea nu se mai întórse la unchiulu, ca de 4 luni am castigatu processulu cu dinsulu si am intratu in dominiulu parentescu. Apoi pre candu tutoriulu incepù in contra-mi altu processu, se'i dau inapoi pre soru-mea, muri de pucine zile betranulu Lord Sandom attinsu de apoplessia si cumnatulu-si facù casatoria publica. Cu acésta totu processulu au incetatu si ^{causa} ascunderei lui Alfred assemine. Parentii co-pillului au venitu se si-lu iée, si eu inca am venitu se ve duca de aci, déca. ve veti invoi cu projep-tulu meu, care vi lu spuia:

„Pre candu portam inca processulu, parochia, allu carei rectoratu se tine de famelia mea, remasse vacante. Acésta prebènda cu reditte annuali de doue sute de pundzi sterlini mai bine, apoi decime

mari si mici depinde de la despusetionea mea. Domnia tea, Domnule Vicariu, ai perdutu postulu. Me stimu ferice se te amu impregiurulu meu, co-prinde, te rogu, parochia.

Numai Dumnezeu scie ce semlii la aceste vórbe. Ochii mi se intunecara prin lacremi de bucuria. Tisei manile spre omulu ce-mi fù tramissulu ceru-lui, si-la imbraciai. Apoi l'imbracià Polli, si Genu; i sarutà manile spre multiamire. Baronetulu inse se smici din manile nóstre cu vesibile uimitione si se departà cu passu iute.

Copillele me tineau inca in bracie, lacremile bucuriei ne era inca pre facia, candu écca barone-tulu de non indereptu si cu dinsulu cumnatulu seu Lord Sandom si socia lui.

Lady Sandom, o femeia fórté frumósa, fóra a ne complementa se arruncà la léganulu copillului, ingenuchià longa Alfred, ilu pupa de mii de ori, si plânse cu tóta durérea si tenerétia matérna. Lor-dulu o redecu si se nevoi multu spre a o leniscire.

Dupo ce-si reveni in sene si se scusa cótra noi toti despre a sea portare, multiami mai antaiu mie apoi Polliciei pentru cura de copillu cu celle mai tenere espressioni. Polli nu accepta multiamire, ci arreta pre Genni retrassa la feréstra zicandu: „Sorumea aici fù mama!“

Lady Sandom s'appropia de Genni, o specta multa tacandu cu via placere, se uita apoi in-dereptu la frate-sen cu mina surridiatória si strinse pre Genni in bracie. Buna si modésta Genni abea cutezá se se uite in sussu. „Ti-su multu detória.“ zisse Mylady, „inse ce ai facutu pentru matérna mea anima nici o data se póte remunerare; fa-me soru cu tine, dulcea mea Genni! Caci soru cu soru n'au computu intre sene.“ — Imbraciandu-se ambe li se appropia baronetula. „Écca frate-meu,“ zisse Myladi; „demi esci sora, cauta so-ti fie si ellu mai apprópe de anima, charissima Genni, asia'e?“

Genni se rossi si respunse: „E binefacutoriulu tata-meu“ — Dómna resfrinse: „Fii si tu bine-facutória frate meu!“ Cautai mai amicesce! Oh de ai sci, câtu te adóra!“

Baronetulu lua mâna Genniei si i o pupa, apoi cându dinsa si o retrasse cu sviitione ii zisse: „Miss, neferice vei se me faci?“ Fóra mana Dom-niei telle sunt. — Genni erá confusa sii lassa mana. Atunci baronetulu o trasse cótra mine si cerrù se-la beneuventezu de fiu.

„Genni, zissei, ôre visamu, ori veghiamu? Place-ti? decide!“

Ea 'si redica ochii spre baronetulu, care sta pre spinii incertitudinei dinăntea diusei, si-lu pè-trunse prin o cautatura lunga, apoi li lua mâna in ambe alle sèlle, o strinse la peptu, se uita la cerru si zisse incetisioru: „Dzeu a decisu!“

Binecuventai pre fiulu si pre sîia-mea. Ambi se imbraciara. Ochii totor'a se implura de lacremi.

De rapinte sari in susu Polli, si arzindu cu ochii plini de lacremi striga in gura mare acatindu-se de gâtulu meu: „Vezi, tata, écca visulu meu pena intr'un firu implenitu; nu una, ci numai mitre Episcopale pre capulu teu!!!“

Intr' acestea se destepta si Alfred.

In desiertu e — asta zi nu o mai descriu. A-nima mea cea ferice e pré plina. — Crezu ca nici diariulu nu lu voiu mai continua.

Lilia culmilor.

(Urmare.)

Sôrtea tâtarilor cu ésta datâ ajunse démnâ de compătîmire. Bâtaia e o luptâ curiosâ, unde nu urlâ gutlegiul tunurilor, nu stelesc luntele, grănati, si bombele, unde nu cântâ sabia ascutită. Tăcere mutâ jace preste totâ pregiurimea, alpii stau fruntisiu unul cu altul, ca dœe Nemese conjurate, ca dœe virgini insetate de amorea patriei, car cu deli-ciile sële resîpite voiesc a chinui si ucide turma numerôsâ a ôspetilor varvari.

Tâtarii, carii mainainte cu bucuriâ fantastîcâ au nevălit insetând de prâdi: acum tremurâ 'ntr'o pu-setiune amăritâ, sbuciumati de angóre, umiliti, si batjocoriti de provedentiâ; pentrucâ se preserâ preste densii — ca d'in dœe Etne, seu Vulcani — sêmëntiele perirei; sub picioarele lor jac spume sângeröse, si arme lucătite; in tôte pârtile 'ncâtro se 'ntore nu vèd altceva decât chin, vaiet periclu si morte. Ei acum se descéptâ si cred câ Dumnedieu si dracii se au confederât asuprâ-le. Mustrati de chinuri incep a injura si a blâstema pre Can, alpii si idolii sei, carii asia de necredîntios i au pârâsîit, dar nepotendu-si astfel resbuna: se demic siucid unii pre altii. —

Armata varvarâ deveni acum — in întielesul cel mai strins — sfărîmatâ, si nemicita; mai multi de diece mii jac asternuti fôrâ sentire, numai la

ver o dœe mii a supces a poté incungiura fatali tatea in caro cãdiuse, trecând — adeca — preste cadavrele confratilor sei in lâ-intrul Comitatusului. —

Gémetul aspru al câpcânilor murindî si urlletul grosav al românilor au desceptat pre Can d'in bra-ciul si visul amorului, el acchiamâ furiat: „Hah! ce tonuri necunoscute! Liliâ! ce ai făcut?“ Furtuna urlâ — dice ea — spiritele culmilor se mâniu, inse numai o ôrâ si tôte vor trece!

Cuvintele estea d'in urmâ asia bătjocuresce respicat si 'ndesat le a pronuntiat feciôra: cât in sinul Capului indatâ — ca un siuer de sâgéta — se a stêrnit o suspiciune nesolubile, in acărei urmare si cêrcâ sabia ascutită ca se si ordîne si elibere ôstea bucătîtâ si confusâ, inse ea străluce 'n mânilé Liliesi!

Vah! vëndiétóriâ! urlâ Canul, si se rapede ca o tempestate, ca se apuce arma d'in mânilé ei; inse Nimfa se apêrâ cu potere herculénâ; dar turcele — vediend cã Canul preste pucîn tẽmp va cãdé vîptîmâ eroismului român: grăbesc numai decât spre mântuirea lui, si Lilia dup o luptâ lungâ si eroicâ prin armele a lor trei portenti varvari, suptâ de poteri, cade ca un crin pisat de grândînâ in aurora viuetiei — pre bratiéle Canului; oh! dar acêsta Medusâ, acêsta fiintiâ fôrâ de gratiâ in datâ si trage spada d'in tēcâ — si strâpunge sînul cel amasonic alu bravei Eroine!

Stâi! dice Stoica venind — ca o sâgétâ — in fruntea a câtiva români alesi; feciôra surridiend — ca o virtute nedreptâtîtâ si intende drépta tremurândâ câtrâ apropiendul; inse Stoica nu o apece, ci se rapede asupra harpiei varvare si se luptâ in preunâ ca dœe isbânde 'ntrupate, si 'n fine, spre coronarea acestui duel horatio-curiatu sângerâ Tâtarul 'ne 'ndurat. Dupo acêsta Vice-spanul se 'ntorce câtrâ Liliâ, si i stringe mâna cu fragedime pietôsâ, inse, vai! acêsta e rece ca grătia; oglinda bucelor ebenine jace resfiratâ si mângitâ 'n sânge; ochii cei amăgitori acum nu mai diubesc, ei se au inchis spre adormirea somnului eternu; rosintia plâpândâ a trandafirilor fecéi sële acum a scâpetat ca o di de bucuriâ urmatâ de doliu! — —

Eroul, care a invins pre Can cu totâ ôstea sea acum nu se pote 'nvinge pre sene, ci se aruncâ mort in patul dorerilor, si pâtruns de compătîmire se asterne lengâ remăsitiele Liliesi vescedite. Ai morit! — suspinâ tremurand; — pentruce chiar tu florea cea mai pretiosâ si frumôsâ d'in

grădina naturei?! pentru ce debui ca chiar tu se condecori mormentul tătarilor sfărâmați?! O geniul patriei mele! o florea nevinovției! care prin mórteati glorioasă ai eliberat patria, religiunea, si crestinatatea de moartea sempiternă! — Ah! dar tu n' ai morit, ci numai rádecinele-ti se au șapat d'in stâncile alpine, pentru ca se se străplânté in grădina Serafimilor ceresci, ca se frumsetiesci cu delicile-ti nevesceditorie splendórea paradisului divin!!! — — —

Diorile se revérsă ca o lumină pompósă; tătarii sunt invinsi, ér bucuria romanilor e netiermúrită; Stoica cel tener demândă ca se se astupe cu tierină si petri cadavrele d'in teatrul bătăliei, si dopo dóe trei óre neci faimă nu se audé despre lupta culmilor; numai vaea a crescut, si într' átata, cât numai câteva pluisóre si ea ne va ámbia cu celea mai delicate floricele.

Bucuria gigantică a románilor se demolesce, ér Párintele se appropie, tienend crucea — spaima dracilor in mâna dreptă; toti se pleca cu rivnă pietósă la páment si incep cu un suflet plin de bucuriă: „Márire 'ntru cei de sus lui Dumnedieu!“ — Preotul si redică ochii bruneti si'ntréba: „unde e Eroina patriei? unde e Eroul Stoica, Ducele románilor?“ románii 'l indréptă la castrele pedestre; colo plânge el (Stoica) cu amar!

Párintele între osămentele inimice vede pre fia sea jácénd fórá viuetiă, alérgă la densa, o inbrátisiediă cu căldură párintescă, si vorbesce cu graiu tremurând: „Repausă bravă Eroină, repausă 'n pace fia mea inbită; tu mi ai fost fericirea, viuetia si tóte; inse pronia dieéscă a voit se mori pentru altarie si vetre! Apoi a redicat pre Stoica de lengă densa, si a chiămat pre románi ca se'l ducă cu triumf in castre. —

O cu ce bucuriă! între strigări de „Hosanna!“ si „se viue!“ grábesc care de care se 'l incarce pre umeri si se 'l pórté ca pre un Mántuitoriu; cum i se 'nchină si i sárută póla vestmentului; inse el e tristu, tristu ca un pecátos pre care 'l tiresc la gilotina! Matrónele române intend tapetele persiane, rápite dela inimici, si pre turcele 'n ele ascunse le ucid fórá gratiă, ca nu cumva se li amágesca bárbatii; apoi pre Liliă o invalesc in tapete, o astern in medilocul válei, si préseră preste densă flori muntene, ca se i acopere trupul sugrávit cu sânge. —

Dupó ce au desbarcat riul, si l' au condus la

albia originariă, in care el voios — ca un miel curge ducendu-si undele spumose: Párintele imple o olicéă tătără d'in unda cea mai rumenă, o binecuvintă, si o versă preste fia, si repausată. Toti lacremă, plâng, si se vaietă cu amar! toti compátimesc cu Párintele nefericit, care insusi e sfortiat a si inmórmenta báiatul iubit!

Bárbatii mesură, si sépă mormânt, ér damele 'l subduc cu celea mai amene flori. Stoica aterne preste densa — in loc de flor — cel mai pretios standard tătáresc. Dar abia se a inceput solemnitatea ritului funest; abia se a deschis budiele spre ultimul si doliosul „adó“! când étá pre neasceptate si tréseră toti si striga: „tătarii! tătarii!!

Nu numai multimea adunată pentru sarutarea — Liliesi — cea mai de pre urmă: ci si cei doi Duci încá se au spáimentat, dar curagiul innăscut neci acum si'il au perdut. In dată assiédiă pre románi in linea de bătăiă, carii intocmind spre atac baionetele dobândite dela inimici: cad pre neasceptate asuprá-le, si dopo restemp de o órá neci un tatar nu mai resufla. —

Terminându-se fericesce lupta sângerosă: románii grábesc cu sufletu 'n palmă a lua parte in solemnitatea funestă a Liliesi Culmilor — — —

Am attens mai sus ca d'in periclu generale se au mântuit ver o dóe mii de tătari; ei acum rétăcesc si fug d'in dél la vale, si la crepat de diori se află pre o câmpiă intensă; de parte li se nerocesce o óste numerosă (adeca porsiorii de pohancă!) toti tremurá, si urlă Allah! apoi incep cu budie spumegatórie a blástema pre cel ce i au adus a se lupta si peri in tieră straină; injură si blastemă tiéra si pámentul ei: ca plantele se nu producă frupt, si ca frundiele lor nici o creaturá se nu le póté intrebuintia de nutretiu. Dupo acésta au plecat cátră casă pre acea cale pre care au venit; inse mâna sórtei pedepsitorii nici acum le favoresce: si ii duce dédreptu in mormentul predestinat. — — —

Asia patirá ei! carii au adus frică si cutremur in Europa cultă, carii au venit se sape morment milionilor omenesci si crestinetatei! pentru ca se sedéscă varvariă in loc de civilisatiune, islamism in loc de crestinism, intunerec in loc de sciintiă, despotism in loc de drept, si tiranism in loc de virtute!!! — — (Va urma.)

М I X У Л

О тръсъръ дин ресвеля лѣи
Стефан чел Маре

къ

Матеѣ Корвин Рецеле Ънгаріеі.

Драмъ ориѣиналъ дн трѣи Акте, композъ де Днхъ Николаѣ
Істрате. Ан. 1850. Дн Іаші.

(Калът.)

А К Т Ъ Л Ш.

С ч е н а VII.

ГЛІГОРЧА, ВИКТОРІЕА, ТЕЛЦА (днѣ іеа фърка ші тоарче пе
пріснъ).

Вънатаѣ чева татъ?

Глігорча. Нічї м'ам черкат копїлъ,
Свнт ѓвосїт къ тотъла шї нъ ть преа сїмт віне.

Вікторіеа.

Дар че аї? че те доаре? ашаї къдї есте рѣ?

Гкігорча.

Ох! свѣлетъла ть доаре, ть афлъ преа тьхнїт
Гждїнд ла стареа поастръ, гждїндѣмъ ла тїне,
Къї съ рьтъї ка тьїне орфанъ шї стрейнъ.

Вікторіеа.

Дореск маї днаїте де тїне еѣ съ тор.

Дар, тоаргеа дитързіе ла чеї че о дореск.

Глігорча.

Де че съ фїї певнън? де че дорештї ть тоаргеа?
Вїеада, орї кзм фїе, съ треакъ еа фїреште
Съ нъ дорїт сѣършїтъла, къчї віне, віне ел.

Вікторіеа.

Дар, аста е вїеацъ, кънд сѣферї не 'нчетат?

Де мїї де орї торжнтъла маї дълче мї се паре.

Глігорча.

Шї кзм прївештї вїеада? еа нѣї де кът о кале,
Че дъче не тот отъла дїн леагън ла торжнтъ.

Вікторіеа.

Ън дрѣм спїнос пърїнте, не каре-зн кълтор

Адес гъсеште нътаї о хранъ преа амаръ.

Пздіні, пздіні свнт фоарте че нїтереск о кале

Маї петїдъ, зншоаръ къ флорї дн лок де спїні.

Глігорча.

Дар отъла се къвіне съ аївъ шї къраж,

Съ треакъ астъ кале де-ар фї орї кът спїноасъ,

Къчї дн поеанъла вьрстѣї вїеадаї фоарте скъртъ.

Съ лъдъм пре Домнъла, съ врем а фї маї къпї,

Шї 'н паче къ пої дншїї се мердем ла торжнтъ

Пе орї шї че къраре, спїноасъ, днфлорїтъ;

Кждн нїтїм къ тот аколо ла нѣнкт ом съ ажнпдем

Шї тот ачѣеашї соартъ къ тоцїї о с'авем.

Къчї торпдїї нъ се 'нгреавъ не знде аѣ венїт.

Вікторіеа.

Аша вїеадаї скъртъ, дар фоарте дърероасъ
Свнт знїї де пьрере къ пої маї днаїте
Де а венї дн лъте аїгреа ам тръїт,

Шї ка 'нтр'нн пьргаторїѣ съотем адъшї аїчї

Кърадї апої съ тречет ла вечнїка вїеацъ

Съ фїе оаре дреапгъ ачѣастъ сокотїндъ?

Съ поате ка съ аївъ темеїѣ пьререа лор?

Глігорча. О певнїе есте де-а креде ачѣст вїе,
Ла рьтъчїдї се афлъ, асемїне пьрерї.

Вікторіеа.

Де знде віне отъла дн лъте кънд се нанте

Шї знде мерде даръ кънд дитръ дн торжнтъ?

Глігорча.

Деслеагътї 'нгреавре, зн лъкръ преа знор,
Ш'атънчѣа тот мїстеръла е спѣс дн дове ворве.

Кждн валърїле апої ньртате де фьртннъ

Ловеск дн вре о стьнкъ шї се прьвъла мерѣ.

О спѣм' атънчѣа нанте грозавъла элемент,

Карѣ, пльгїнд не знде днчет, днчет се перде.

Съ'шї свнї знде аѣ фост оаре тьргьрїтарїї спъмѣї

Пън іаѣ продѣс фьртъна! м'акъм знде маї свнт?

Вікторіеа. Еѣ нъ шнїѣ, нъ пот спъне.

Глігорча. Дї лесне де 'нцълес.

(С'аде дн депьртаре о доїнъ дн флїер.)

Вікторіеа. Даръ чїне се фїе?

Глігорча. Вр'нн рьтъчїт не семне.

Телца.

Вре зн пльїеш де мънте, сеаѣ вр'нн пьстор де тьрме.

Вікторіеа.

Ел кънтъ тжднръ, ноате къ есте вр'нн арканш.

Глігорча.

Вом штї кърждн, къчї пльїла л'адъче дрепт ла пої;

Де ар фї днсе дїн оасте не ар спъне повъ тьлте,

Не ар спъне дакъ Стефан аѣ змїлїт пре знгьрї

Тот аст фелїѣ къ леснїре шї к'ар дн дара лор.

Вікторіеа.

Не ар спъне шї де Міхъла, де'ї вїѣ сеаѣ де е морт,

Шї дакъ маї гждеште съ вїе не аїче.

Телца.

Цї' ам спѣс одагъ соро къ Міхъла о съ вїе.

Вікторіеа.

Ох! еа 'н аззї кзм жнтѣ де тжднръ доїна ел.

Телца.

Се поате днделеде къ арѣ вре зн дор.

Къчї кънтѣкъла вьденїте не ачѣла че пьтїмеште.

Вікторіеа.

Аша доїнаї де жале, днсе орї чїне сїмте,

Къ есте ероїстъла карактерїт дн еа.

Глігорча.

Гьтїдї чева дндатъ съ'ла оснъгъм ла пої.

Викторіа.

Телідо пзне тѣпа, ачі ла ініміоарь,
Еа 'н спзне' мі соро драгь сімценіті кѣм съ маї бате?
Дмі наре к'о съ сарь, съ еарь еа дін лок.
Теліца. Ачаї ініма поастрѣ кѣрат ка зп коніа,
Се тѣрвѣрѣ дн кліпѣ мі 'н кліпѣ се алінѣ.

Викторіа.

Дар наре орї гѣсенте деплінь тѣогжіере.

Глігорча.

Прівіці, еатъ'а ажѣнце, ресѣвъ лашіі сеї.
Телідо ласъ торсѣа, гѣтіці съ'а гѣзѣім.

С ч е п а VIII.

ГЛГОРЧА, ДІНГА, ВИКТОРІА ші ТЕЛІЦА а о парте.

Дінга. Біне ам гѣсіт закеше!

Глігорча. Біне аї веніт воїніче!

А! тѣ, ештї мі се наре? уз те нѣтеат кѣноаште.
Де знде, цѣрѣ знде не аїне те аї лѣат?

Дінга. Дін дара знгѣреаскъ де адренгѣа ащ веніт,
Ла Баїеа съ те аѣлѣ не тїне Пѣрѣлазе.

Дар нѣт маї сѣнт де трїеге рїнеде ачесте,

О желе, о дѣрере те прїаде оарекзм

Прівінд тѣргѣа кѣ тотѣа нѣсїї шї дѣрѣат.

Глігорча.

Съ тѣлѣетім вѣїете кѣ аѣ скѣпат Молдова,
Кѣчї Баїеа кѣ дѣцѣтѣ се ва клѣді маї тѣдрѣ,
Шї фалнічеле тѣрѣрї с' ор дѣлѣдасе їар,
Фїнд кѣ нѣ се поате съ фїе тот нѣсїї
Ачесте мїні де азр, ачесте вѣї богате,
Че сѣнт первїде цѣрїї дн паче шї резведе.

Дінга. Нѣцї е зрѣт аїче тѣ сїнгѣр съ петречї?

Глігорча. Кѣ фегеле ачесте дмі грече де зрѣт,
Кѣноаштедї вої конїле к' ачестга фѣ консонѣа
Кѣ вѣре атѣчѣа Міхѣа аїче стрѣвѣтѣсе?

Викторіа.

Кѣ грѣѣ, сеаѣ нїчі одатѣ нѣ пот а фї зїтаці.
Ачеї че дївертагеа о даѣ, кѣ жѣртѣа лор,
Кѣчї дакъ ел атѣчѣа нѣ консонѣа не знгѣрї,
Преа сїгѣр кѣ Шолтѣзѣа шї ної шї тодї аї поштрї
Дн поаптеа че фаталѣ ерат съ фїм жѣртѣдї.

Дінга.

Де орї шї че прїтежїдї вої сїнгѣрї в'адї скѣпат,
Дн лѣптѣ шї вої дѣсѣщї в'адї анѣрат віеаца
Кѣ а знгѣрїор арте.

Викторіа. Кѣнд ної не днартарѣш,
Сосїсе Стефан Водѣ шї знгѣрїї фѣцеаѣ,
Кѣлѣнд знѣа не алѣа де фрікѣ спїтѣнѣаці.

Глігорча.

Чїне кредеа де знгѣрї аша мїщеї съ фїе?

Дінга. Ветѣжїї мїшеї сѣнт, кѣ маї ветѣжї дн лѣтѣ.

Глігорча.

Акѣм аш вре съ аѣлѣ резведеа де 'ї кѣрат.
Аш вре съ шгїѣ де знгѣрї, де Матїешї ал лор,
Де сѣнт дѣкѣ тот тѣдрї, де маї дореск съ днтре
Вр' одатѣ дн Молдова съ праде їарѣшї дара?
Аш вре съ шгїѣ де Міхѣа де 'ї віѣ, сеаѣ де е морт?

Викторіа.

Де тѣлѣ, де тѣлѣ де тѣлѣсѣа, нїміка п'аззім.

Дінга.

Съ шгїдї кѣм кѣ тѣрїенте нї к' аѣ ажѣнс съ фїе
Шї ел днтре фрѣнташї ветѣжї дн вѣтѣїе.
Воїдї съ вѣ сїзн тоате днтокмаї кѣм аѣ фост?

Глігорча.

Те рог съ сїзї вѣїете, кѣчї фѣарте тѣлѣ дорїм.

Дінга. Цїнедї мїнте кѣнд Стефан аїче пѣвѣїсе,
Кѣм аѣ гѣсіт не знгѣрї де тѣлѣтѣ вѣзѣрѣ
Кѣ тотѣн атедїре шї вѣїтѣчїці де сомѣ?
В'адѣчедї їар амінте кѣ ределе а скѣпат
Дн поаптеа че грозаѣвѣ рѣнїг ел дн треї локѣрї,
Ш'авїеа кѣ зп шїк пѣтѣр дін глоата са чеа тѣлѣтѣ?
Кѣ 'н сїете і се 'нѣїсе зп фїер днвенїат,
Трїміс де Міхѣа пострѣ, дін арѣлѣа сеї гївач?
Еї віне, не о парте пѣвїешї мї дѣранїї.

Не алта нї тодї Лешїї трїмішї де Kazimir,
С'аѣ ашезат прїн плаїрї, с'аѣ днпѣнат прїн тѣнцї,
Де п'аѣ скѣпат нїчі знѣа дін знгѣрїї фѣгарї,
Шї астѣзї сгаѣ не плаїрї, не вѣї шї прїн зѣвоаїе
Де алзнгѣа не тодї тѣнцїї грѣтѣзї, грѣтѣзї де оасе,
Еар ної кѣ Стефан Водѣ не реѣе ам гонїт,
Сѣзршѣрд кѣ арта 'н тѣжѣа катанеле 'н Ардеал,
Ш' апої дн паче їарѣшї не ам ковѣрѣт дін тѣнѣе.
Ера днсе фїреште ка Стефан съ днведе
Не знгѣрї а кѣноаште Ромѣнїї чїне сѣнт,
Де ачѣеа о порѣнкѣ кѣтрѣ оштенї с'аѣ даг
Оврїнд не фїекаре сѣв стѣагѣрї съ рѣтѣїе,
Ш'ндѣтѣ прїтѣвара гѣтіці ла ноѣ лѣите,
Ної ам треѣт їар тѣнцїї кѣ тодїї дн Ардеал
Гоцїнд реѣештегеа арте, здровїнд шї не Секѣї,
Шї дара лор кѣ арта, кѣ фокѣа ам чертаг'о
Де п'аѣ рѣтѣс котѣнѣ, зп саг сеаѣ о четате
Скѣтїтѣ де пѣдеанса преадрѣптеї рѣзѣзнгѣрї
Ч'аѣ мерїтаг Сѣкѣїї шї знгѣрїї пѣтѣнцїї.

Акѣм дн вѣлѣ паче не 'нгоарчет еар а касѣ
Прѣкѣм стрѣмошїї поштрїї се днгоарчеаѣ одатѣ,
Кѣ лѣдѣ ш' оноаре ла Рома 'нвїнгѣгорї.

Викторіа.

Дар сїзнѣ не де Міхѣа де шгїї знде аѣ рѣтѣс?
Дінга. Ера трїміс с'ажѣге а пзне стрѣжї не тарѣенї,
Шї трѣвѣеа съ віе де тѣлѣтѣ шї ел аїче;
Кѣчї аст фелїѣ не аѣ фост ворѣа, ачі се не 'нѣлїмї.

Теліца (ди парте).

Възът' ай соро вовіі че віне нїпереск?

Вікторіеа.

De 'a ar adscе Domnъ k'o оаръ маї пайте,
Къчї мѣте лѣнї зѣдарнїк ѣ ам къятат дн кале.

Dinga. Фїї сїгзрѣ къ віне адсc de доръа сеѣ.

Глігорча.

Тѣ штїї къ азї дн лѣме de Matіemъ воровескѣ
Авѣта дн възврѣдї de апроане 'н възвѣіе,
Сѣ'мї спїї дн че днтрече не domіtorіа пострѣ?
Къ тоате к' ориціна лѣ Matіeашѣ Корвін
Се штїї къмъ къ еа есге, къратѣ de romън.

Dinga.

De ар фї дара Молдовей на дара вугареасъ
Днтинсѣ дн хотарѣ шї асг фелїї поплзатѣ,
Атзчї зѣѣ нѣ штїї чїне дн лѣме с'ар гѣі:
С'асатене пре Стефанъ къ Matіeашѣ Корвін.
Чѣї дрент Matіeашѣ есге ероѣ ва тоцї ероїї;
Дар Стефанъ дї о фантѣ а мѣлгор, мѣлгор веажрї.
Сѣ 'а фї въззт пѣрїнте дн фрїнде ла рѣнед,
Пѣреа къ есге вн ценїї дн черїзрї погоржт.
Сїмдаї къ тревзеште с' асвѣдї а са командѣ,
Сѣ'цї даї кѣар шї віеага къ тоатѣ мѣлдемїреа.

Глігорча.

Вор трече мѣлте веажрї ла пої пѣ'н ва маї фї
Ѣн domn ка Стефанъ Водѣ, ветеаз шї днцѣлент.

Dinga.

Кѣнд гласѣ лѣї рѣсзѣ, кѣнд 'а азїтм къ стрїбъ:
„Копїї! акѣм дї премеа сѣ доведїтм ла лѣме
„Кѣражѣл, възврѣдїеа че 'иссѣлѣ не ромѣлї!
„Хайдедї сѣ дѣтм пѣвалѣ къ врад днвїнгѣтор!
„Аїчї копїї къ мїне шї Domnъа сѣ не ажѣте!
Атзчї, прекѣм лѣмїна планетеле шпрѣштѣт
Din соаре, пої кѣражѣл дн ел днпрѣштѣтм;
Ѣн фаршек престе фїре, вн електрїст череск
Сїмдештї кѣнд ештїї къ Стефанъ дн лѣте шї рѣзвеле,
Кѣнд аперї къ ел дара ла орї че пѣвѣїре
De Лешї, de Тѣрчї, de Бнгарї, de оарде de Таргарї.

Глігорча.

Ажѣтѣ мѣлт ла оасте кѣнд шѣфѣл дї ероѣ.
Дар Стефанъ е тот асг фелїї de вѣн шї пентрѣ дарѣ,
Domіreа са се vede domіre de пѣрїнте,
Не тоцї не сокотеште ка дусешї фїї сеї.

С ч е п а IX.

ГЛІГОРЧА, ДІНГА, ВІКТОРІЕА, ТЕЛІЦА, МІХЪЛ, ПЪБІЕШІ.

Міхъл. Прїмїт сѣт еѣ аїче прекѣм doream de вої?
Тоцї. Dorігѣл пострѣ Міхъл!

Вікторіеа. Тѣрзії д'адѣчї амінте!

Глігорча.

Копїлѣ мѣш! ох! віно сѣ'цї даѣ днврѣдошаре.

Теліца (ди парте).

Възът' ай соро вовїі че віне нїпереск?

Dinga.

Te vinde dоръа фрате... преа рѣнеде ай ажѣс.

Глігорча.

Маї рѣнедї деажт тїне фрѣтвасае вештїї веїрѣ
De фантеле мѣрѣде, ч' ай сѣврїнт дн оасте
Шї пої къ вѣкрїе пре Domnъа ам мѣрїт,
Къчї пѣтеле вѣн есге вн хар Dsmrezeesk.

Міхъл.

Ѣтвара преа вїтвара дѣнезї'ам дат дн арте.
Къ време днсе поате сѣ мерїт вр'о ооарае.
Denpīdereа мѣлт фаче ла орї че месерїе.

Вікторіеа.

Скѣпѣндѣне віенѣа, прїлемѣла не азї лѣат
Сѣ нѣ нотет къ ворѣа макар о мѣлцѣїре
А фаче шї пої воѣ; къчї грѣѣ днноворезѣѣ
О фачере de віне кѣнд нѣ гѣсѣштї прїлем,
С'арцї резнюштїнѣа, сѣ поцї а те мѣлї.

Міхъл. Се мѣлдемїдї кѣар воѣ de дндрѣтатеа
воастрѣ. (Кѣтрѣ мѣлѣшї.)

Воїнїчї кемадї аїче не чеїа лѣвдї с'адѣкѣ.
Dovъnda че днгарте шї мїе те аѣ веїтї.

Теліца (ди парте).

Възът' ай соро вовїі че віне нїпереск?

Dinga.

Нїчї къ крѣдеам атѣта сѣ шї тѣ de днгрѣвѣ.

Вікторіеа.

Еѣ нѣ крѣдеам дн контра атѣта сѣ мѣтѣрїе.

Глігорча.

Мѣстраре нѣ днкане кѣнд пре віне днпоштї
Къ даторїї маї сѣїнте ажѣрѣ а 'нлїнї.
(Шѣїешї днтрѣ, densīnd ла о парте фелїрїте арте шї сѣзѣ.)

Вікторіеа.

De ай штїї къ вѣтѣ грїжѣ пої жѣветат ла тїне,
Къ вѣтѣ neodіхѣт трѣшат дн дндоеалѣ,
Къчї 'н'авеат нїчї о шїтїре de ештїї днгрѣ чеї вїї.

Міхъл.

De ай штїї къ че дорїгѣт гѣндеам шї еѣ ла вої
Шї жѣтѣ пѣрѣвдаре аѣеат сѣ маї вїї еарѣ,
Не ачесте доажрї сѣштїе, жѣде штїеат преа віне,
Къ мѣлѣта та м'антеатѣ сѣ фїтм дн вѣчї вїцї.

Вікторіеа. Де мѣлѣтѣ вѣкрїе пар'к'o сѣ'нпѣвѣсѣ.

Глігорча.

Че штїрї ай дѣспре внгарї, нѣ къзѣтѣ еї оаре
Сѣ калче іарѣшї дара?

Міхъл. Аша крѣдеам къ тоцї,
De ачѣеа тот хотарѣл къ стрѣлї с'аѣ днтрїт.
Дар Стефанъ ла Сѣчѣана деавїеа кѣм с'аѣ днторѣ,
Прїмїсе кѣар дндатѣ солїе de ла реде,
Къ Тѣрчї снѣмѣтѣеазѣ крѣштїнѣтатеа тоатѣ
Шї врѣзѣ ка Стефанъ къ редеде жогар,
Сѣ аперѣ Европа de ачѣї апрїцї осташї.

Dinga.

Шѣ апої Matіeашѣ днкъ шї асгѣзї тот нѣстрѣаѣт
Дн трѣвѣл сеѣ днфїнтѣ сѣѣеата de ла Баїеа.

Глігорча.

Шї че сѣврїшт авѣт' аѣ солїеа каре спїї?
Кѣрѣатѣс' аѣ резнѣлѣа?

Міхъл. Статорнїк с'аѣ легат,
Сѣ фїе тот деазна о паче, о фрѣцїе
Днгрѣ Молдова нѣастрѣ шї дара Бнгарѣсѣкѣ,
Днгрѣ Стефанъ чеа Марѣ шї Matіeашѣ Корвін

Лънд дн Ардеал Стефан ши дозе тарї четъдї;
Чичея есте зна ши Балта чеелантъ.

Глїгорча. Тръеаскъ Стефан Водъ!

Тоуї. Тръеаскъ Домнѣл постръ!

(Cazd дн апропїере трїмїдї ши сърле.)

Тоуї. De unde ne аиче ачесте мелодїї?

С ч е п а X.

ГЛГОРЧА, ДІНГА, МІХЪЛ, ВІКТОРІЕА, ТЕЛЦА, ШОЛТЪЗЪЛ,
ШЕНДРЕА, ШЕРІЪЛ, ПЪЕШІ, ЛЪМЕ.

Кор. Пе кьмїзл де лънтъ пої шгїтм съ тьрїт,

Къчї цара къ тоуї, къ тоуї їзїт.

Шї кьнд се ївеште дръжтанїя вїнд,

Noї мерцет ла моарте къ тоуї кьнтънд.

Къчї алтъ дїп лъме нїмїк нз дорїт

Молдова тръеаскъ: атъта воїт.

Ш о л т ъ з ъ л.

Штеам къ есте аиче тьнгїторїя тей,

Дїдї тьлцътеск воїнїче къ тї аї скьнат вїеаца.

Маї тьлте гласьрї.

Прїменїте дїп презьн ш' апоастръ тьлцетїре

К' аїчї дн пїаца аста де моарте не аї скьнат.

М і х ъ л.

Сьтїеуї кїар дїснїш вове даторї а тьлцътї,

Къ артеле дн тьлжъ в'адї аьрѣт де зьгьрї.

Дїнга. Вїкторїеї се каде орї каре тьлцътїре,

Къчї еа въ дндетнпсе ла арте съ сьрїдї.

В і к т о р і е а.

Атънчї ера пре лесне зшор де аьрѣт,

Кьнд Стефан адъесе не зьгьрї дн ресїнъ.

Ш о л т ъ з ъ л.

Am мерс пої тоуї Вьеанїш ш'ам аьрѣт лъї Водъ

Адъика тьлцътїре де вїрїнда са;

Шї тот оdat' атънчеа ї ам спъс ши пентръ вої

Кьтм адї їнѣрат дн пїадъ ши не адї скьнат де моарте.

Ъ н Г л а с.

Шї Хатманъя чел таре ши кїар ши дїснїш Водъ

В'аъ лъздат кьражъя че вої адї аьрѣт.

Ш е н д р е а Ш е р і ъ л.

Ез ам венїт аиче трїмїе ка сьдї адък

Ачест зрїк прїп каре Дуалта Са Мьрїре

Пьрїнтеле Молдовеї, ветеазъя Стефан Водъ

Ънїт къ Сфатъл дьреї о очїнъ д'аъ dat.

Т е л ц а (дн парте).

Вьзътаї соро вовїї че вїне нїмереск.

(Шендреа Шерїхъ ростеште зрїкъл, тоуї дшї дескопър канїтеле
аскълтънд къ агенїе.)

Noї Стефан Воевод, дїп тїла лъї Dsmnezeї
Domнѣ стьнїнїтор а тоатъ цара Молдовеї ш. ч. л.

„Фачет шїре, пентръ къ вїне ам воїт Dom-
нїеа mea къ зпїреа ши атог Сфатълї Ностръ а тарї

шї а мїчї, де ам мїлзїг пре слъга Domнїеї теле,
пре Мїхъла де ла Острїца, пенотъл лъї Тьвъчеа

Стьрчеа, къ о вькатъ де пьтжн дн цара поастръ
а Молдовеї не Брьдъцъл. Съ ї оїе лъї очїнъ ши

тотїе, пентръ ветежїеа че ши ел аъ фькът кьнд
аъ dat Dsmnezeї de ам фьгьрїт пре зьгьрї ши пре
країзл лор къ тоатъ креїтеа лъї ши л ам днфьрїт
ла тьргъл Баѣа прекът сѣ шїте, їар хотаръл есте
дїп дрътъл таре ал Сьчевеї, не ла пїскъл Пакъ-
лъї ши прїп прецър, прекът л аъ авът ши Сегїе
Кьпїтанъл (Dsmnezeї помїеаскъл). Шї спре а-
честга есте крїдїнда а дїснїш Domнїеї теле де
таї сзе скрїс: Noї Стефан Воевод, ши крї-
дїнда а тьгьрор челор вьтржнї ши ачелор тїнерї,
ши спре таї таре, тьрїе ам порочїт крїдїнчос
воеїрълъї постръ лъї Тьвг Логофътъл съ скрїе ши
съ леце ши печетеа ла ачестъ карте а Ноастръ.“

Легъ 6976 Ізліе 2.

М і х ъ л. Тръеаскъ Домнѣл постръ!

Тоуї. Тръеаскъ Стефан Водъ!

Ш е н д р е а Ш е р і ъ л.

Пре тїне Дїнга їаршїї те кеатъ ла Сьчеава

Сьдї факъ рьсплътїре, съ фїї днѣре сьтанї.

Дїнга. Тръеаскъ Стефан Водъ!

Тоуї. Тръеаскъ ферїчїт!

М і х ъ л. Домнєскъл хар се каде ка пої къ вькьрїе

Сьл прїїтїт дндатъ пьтрзїнїш де тьлцътїре

Сьзспереа о чере, де ши нъл мерїгьт.

Ън Глас. Воїт тош Пьркълаве къ тоуї съ сьрвът

Логодна фїчеї тале с'авет дншьргьнїре

Де а воастръ вькьрїе.

Ш о л т ъ з ъ л. Вїкторїеа ши Мїхъл.

Вор фаче Пьркълаве съ зїдї орї каре дор,

Вор алїна дьререа че аї де фїї тьї.

В і к т о р і е а ш и М і х ъ л.

Пьрїнте! днвоїеште ши вїне кьвїнтеазъ.

Г л и г о р ч а.

Се фїдї копїї ферїче, ши Домнѣл съ џтрьеаскъ

А воастръ дїсодїре, къ даръл сѣй чел сѣлнт.

Вїеаца воастръ аївъ о вьрстъ де стежар,

Ънїреа воастръ фїе ка фазьръл де дьлче,

С' аведї ла кьрзїтете де пїнъ тьлжкїере

Шї разет ши рьпаос дн фїї ши дн пенотї;

С' аведї дн пьтръ паче, афаръ нъте вьп,

Дн кьдет кьрцїеа, дн нїмъ їзвїреа,

Съ мерцедї тот деаїна не калеа ачеа дреаптъ

Шї Домнѣл съ въ скане де орї ши че пьпънтї.

Т е л ц а (дн парте).

Вьзът' аї соро вовїї че вїне нїмереск?

Ш о л т ъ з ъ л.

Шї пої зрѣт съ фїе а воастръ дїсодїре

Ферїгъ де тот рьзл, ши траїнїкъ.

Тоуї. Бра!!!

К о р ъ л.

Тот аша ши сгръпенотїї дн зпїре съ тръеаскї

Тот аша ши еї Молдова де врьжтанї сь о пьзаскї

Тот аша зпїї къ алдїї днфьрїдїї ла веселїе; то

аша вьтржнї ши тїнерї къ кьраж ла вьгьліе. (Фїеа